KASIKORNTHAI ECON ANALYSIS

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย
开泰研究中心 KASIKORN RESEARCH CENTER

ทั่วโลกกระตุ้นเศรษฐกิจวงเงินสูงสุดเป็นประวัติการณ์ จากการแพร่ระบาดของโควิด-19

ECONOMIC BRIEF

ปีที่ 26 ฉบับที่ 3858

วันที่ 3 เมษายน 2563

- **การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่าสายพันธุ์ใหม่ หรือ โควิด-19 ทั่วโลกยังคงส่อเค้ารุนแรงและมีแนวโน้มที่จะยังไม่สามารถควบคุมได้ในระยะอันใกล้ ส่งผลให้เศรษฐกิจโลกเผชิญความเสี่ยงเชิงลบสูงขึ้น และกำลังเข้าสู่ภาวะถดถอยในปีนี้ ดังนั้น รัฐบาลและธนาคารกลางทั่วโลกจึงต่างออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจทั้งการเงินและการคลังเพื่อบรรเทาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในวงเงินมหาศาล** ทั้งนี้ เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลกระทบให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจในแต่ละประเทศเกิดการชะงักงัน เริ่มจากรายได้ของธุรกิจที่ลดลงอย่างมาก ส่งผลกระทบมายังการจ้างงานและรายได้ของครัวเรือนที่ลดลง นอกจากนี้ ตลาดทุนทั่วโลกยังเกิดความผันผวนอย่างมาก จากดัชนีตลาดหลักทรัพย์หลักๆ ของโลกที่ปรับตัวลดลง สะท้อนความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นและความเชื่อมั่นที่ลดลงอันเป็นผลจากสถานการณ์เศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด ซึ่งมีผลกลับมายังรายได้ของครัวเรือนและธุรกิจอีกต่อหนึ่ง

- **โดยทั่วไปแล้ว มาตรการการคลังจะเน้นไปที่การช่วยลดภาระรายจ่ายของครัวเรือนและธุรกิจตลอดจนการประคองให้ครัวเรือนและธุรกิจยังคงมีรายได้เข้ามา ในขณะที่มาตรการทางการเงินจะเน้นไปที่การเสริมสภาพคล่อง เช่น การให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ และการผ่อนปรนภาระหนี้สิน ซึ่งในหลาย ๆ ประเทศจะให้ความสำคัญกับมาตรการทางการคลัง เนื่องจากครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจได้กว้างกว่า และสามารถดำเนินการได้เร็วกว่ามาตรการทางการเงิน**

  - **มาตรการเงินอุดหนุนค่าจ้าง (Job retention scheme)** เป็นหนึ่งในมาตรการหนึ่งที่น่าสนใจ โดยรัฐบาลจะให้เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับค่าจ้างแก่สถานประกอบการ เพื่อไม่ให้ต้องปลดคนงาน ซึ่งจะช่วยลดผลกระทบต่อการจ้างงานและรายได้ครัวเรือนได้อย่างตรงจุด โดยประเทศที่ดำเนินมาตรการนี้ ได้แก่ อังกฤษและเดนมาร์ก ซึ่งให้เงินอุดหนุน 75%-80% ของรายจ่ายค่าจ้างทั้งหมด นอกจากนี้ สิงคโปร์ก็ดำเนินมาตรการนี้เช่นกัน โดยให้เงินอุดหนุน 25% ของรายจ่ายค่าจ้างทั้งหมด เป็นระยะเวลา 9 เดือน

  - **มาตรการให้เงินเปล่า (Cash handout)** เป็นมาตรการที่มีการถกเถียงเป็นอย่างมาก เนื่องจากต้องใช้งบประมาณขนาดใหญ่ และกลุ่มเป้าหมายบางรายอาจจะยังมีความจำเป็นน้อยที่จะต้องได้รับเงิน อย่างไรก็ตาม มาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการที่แทบทุกประเทศหยิบยกมาใช้ในระดับที่แตกต่างกันออกไป เช่น ใน**สหรัฐฯ** เป็นการให้พลเมืองชาวอเมริกันที่มีรายได้ในปี 2562 ต่ำกว่า 75,000 เหรียญฯ คนละ 1,200 เหรียญฯ และสำหรับครอบครัวที่มีบุตร จะเพิ่มเงินให้ครอบครัวละ 500 เหรียญ ต่อบุตร 1 คน ใน**สิงคโปร์** เป็นการให้พลเมืองชาวสิงคโปร์คนละ 300-900 ดอลลาร์สิงคโปร์ (209-627 ดอลลาร์สหรัฐฯ) อีกทั้งยังให้แรงงานรายได้น้อยอีกคนละ 3,000

ดอลลาร์สิงคโปร์ (2,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ) รวมถึงให้แรงงานอาชีพอิสระอีกคนละ 1,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ (696 ดอลลาร์สหรัฐฯ) เป็นเวลา 9 เดือน ใน**เกาหลีใต้** เป็นการให้เงินครอบครัวละ 1 ล้านวอน (820 ดอลลาร์สหรัฐฯ) โดยประชาชนจะได้รับเงินช่วยเหลือดังกล่าวทุกครอบครัวยกเว้นกลุ่มที่มีรายได้สูงสุด 30% ของประเทศ สำหรับ**ไทย** เป็นการสนับสนุนเงินคนละ 5,000 บาท ต่อเดือน เป็นเวลา 3 เดือน สำหรับแรงงานลูกจ้าง ลูกจ้างชั่วคราว อาชีพอิสระที่ไม่อยู่ในระบบประกันสังคม

- **มาตรการเสริมสภาพคล่อง (Liquidity injection)** เป็นมาตรการทางการเงินที่นิยมนำออกมาใช้ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ โดยการอัดฉีดสภาพคล่องสู่ตลาดเงินผ่านทางการเข้าซื้อพันธบัตร และสินทรัพย์ต่างๆ รวมถึงการทำธุรกรรมซื้อคืน (Repurchase agreement: Repo) ของธนาคารกลาง ถือเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านทางการปล่อยกู้ของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจะช่วยป้องกันปัญหาการขาดสภาพคล่องที่อาจเกิดขึ้น โดยเกือบทุกประเทศมีการดำเนินมาตรการอัดฉีดสภาพคล่องเพิ่มเติมเพื่อบรรเทาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 เช่น **ธนาคารกลางสหรัฐฯ (เฟด)** ได้มีการปล่อยสินเชื่อระยะสั้นแก่ธนาคารพาณิชย์ผ่านทางการทำ Reverse Repo Operations เป็นมูลค่ากว่า 2 ล้านล้านเหรียญฯ นอกจากนี้ เฟดยังได้เข้าซื้อพันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรเอกชน รวมถึง Mortgage-backed securities กว่า 1.3 ล้านล้านเหรียญฯ ขณะที่ **ธนาคารกลางอังกฤษ**ได้ปล่อยสินเชื่อแก่ธนาคารพาณิชย์มูลค่า 3 แสนล้านปอนด์ อีกทั้ง ยังได้เข้าซื้อพันธบัตรรัฐบาลและพันธบัตรเอกชนอีก 2 แสนล้านปอนด์ สำหรับ**ธนาคารแห่งประเทศไทย** ได้ออกมาตรการเสริมสภาพคล่องวงเงิน 1 ล้านล้านบาท โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถเข้าซื้อหน่วยลงทุนจากกองทุนรวมตลาดเงิน และกองทุนรวมตราสารหนี้ที่เป็นกองทุนเปิด ที่ถือสินทรัพย์คุณภาพดี โดยที่ธนาคารพาณิชย์สามารถนำหน่วยลงทุนเหล่านี้มาเป็นหลักประกันเพื่อขอสภาพคล่องกับธนาคารแห่งประเทศไทย

- **อนึ่ง ตัวเลขของมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจที่รวบรวมมา (ตารางที่ 1) เป็นเพียงวงเงินที่ทางการระบุว่าจะนำออกมาใช้ ซึ่งบางมาตรการยังไม่มีการเปิดใช้หรืออัดฉีดจริง และการใช้เงินจริงอาจต่ำกว่าวงเงินที่ระบุไว้ โดยส่วนหนึ่งเป็นเพียงการรับรองการปล่อยกู้ (Loan guarantees) ซึ่งอาจไม่ได้นำออกมาใช้จริงทั้งหมด ขณะที่ มาตรการทางการเงินมักมีวงเงินค่อนข้างสูง ทั้งนี้เพราะฐานสินทรัพย์ทางการในระบบเศรษฐกิจมีขนาดใหญ่เช่นนั้น ทำให้ไม่สามารถตีความผลลัพธ์ของมาตรการกระตุ้นจากเพียงตัวเลขได้ นอกจากนี้ จำนวนวงเงินอาจจะไม่ได้สะท้อนถึงประสิทธิผลของมาตรการกระตุ้นเสมอไป** ซึ่งประสิทธิผลของมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจก็ขึ้นอยู่กับความสามารถในแก้ปัญหาได้ตรงจุดและการนำออกมาใช้ทันเวลา นอกจากนี้ ประสิทธิผลของมาตรการกระตุ้นยังขึ้นอยู่กับระยะเวลาและความรุนแรงของสถานการณ์การแพร่ระบาด รวมถึงขึ้นอยู่กับความเปราะบางของเศรษฐกิจแต่ละประเทศที่เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่น่าจะยังไม่สามารถควบคุมได้ในระยะเวลาอันใกล้ ส่งผลให้เศรษฐกิจโลกเผชิญความเสี่ยงเชิงลบที่สูงขึ้น และมีแนวโน้มที่จะหดตัวอย่างรุนแรงในปีนี้ ดังนั้น แม้ว่าหลายประเทศจะออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยวงเงินที่สูงกว่า 10% ของ GDP แต่ยังคงต้องติดตามประสิทธิผลของมาตรการต่อไป โดยหากสถานการณ์ไม่ดีขึ้น คาดว่าทางการคงพร้อมที่จะออกมาตรการเพิ่มเติมตามความจำเป็นในระยะข้างหน้า อย่างไรก็ตาม ขนาดของงบประมาณที่นำมาใช้ในการดำเนินมาตรการต่างๆ ในแต่ละประเทศก็มีข้อจำกัดแตกต่างกันไป ทั้งฐานะการคลัง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวินัยการเงินการคลัง เป็นต้น

โดยสรุป การดำเนินมาตรการเพื่อช่วยบรรเทาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ใช้เม็ดเงินจำนวนมหาศาลนั้น ท้ายที่สุดแล้วอาจจะไม่ช่วยให้เศรษฐกิจในหลายประเทศพ้นภาวะถดถอย แต่อย่างน้อยก็ช่วยให้เศรษฐกิจหดตัวน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกรณีที่ไม่มีมาตรการใดๆ มารองรับ และที่สำคัญมากไปกว่านั้น มาตรการต่างๆ ที่นำออกมาใช้ในภาวะฉุกเฉินเช่นนี้ก็เพื่อช่วยให้กลไกทางเศรษฐกิจยังสามารถดำเนินต่อไปได้ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย KASIKORN RESEARCH CENTER

ตารางที่ 1: มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

ประเทศ	มาตรการทางการคลัง			มาตรการทางการเงิน		
	วงเงิน	% GDP	รายละเอียดมาตรการ	วงเงิน	% GDP	รายละเอียดมาตรการ
สหราชอาณาจักร	4.6 แสนล้านปอนด์	21%	มาตรการเงินอุดหนุนค่าจ้าง, มาตรการเงินอุดหนุนค่าเช่า, มาตรการลดภาษีและขยายเวลาการชำระภาษี, มาตรการเพิ่มเงินสนับสนุนใน Universal Credit Payments, มาตรการแจกเงินแก่ผู้ประกอบการ	5 แสนล้านปอนด์	22%	มาตรการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ, มาตรการอัดฉีดเพิ่มสภาพคล่อง ผ่านทางการเข้าซื้อพันธบัตร
สหรัฐฯ	2.1 ล้านล้านเหรียญฯ	10%	มาตรการแจกเงินเพื่อชดเชยรายได้, มาตรการเพิ่มเงินประกันการว่างงาน, มาตรการผ่อนผันการชำระหนี้สินเชื่อเพื่อการศึกษา	3.6 ล้านล้านเหรียญฯ	17%	มาตรการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบ, มาตรการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการขนาดเล็ก, มาตรการอัดฉีดเพิ่มสภาพคล่อง
มาเลเซีย	2.5 แสนล้านริงกิต	17%	มาตรการแจกเงินเพื่อชดเชยรายได้, มาตรการเงินอุดหนุนค่าจ้าง, มาตรการลดค่าไฟฟ้า, มาตรการผ่อนผันการชำระหนี้	N/A	-	มาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำสำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง (SMEs), มาตรการอัดฉีดเพิ่มสภาพคล่อง
ญี่ปุ่น	62.5 ล้านล้านเยน*	11%	มาตรการเงินอุดหนุนค่าจ้าง, มาตรการแจกเงินเพื่อชดเชยรายได้, มาตรการลดและยกเว้นภาษี	9.5 ล้านล้านเยน	2%	มาตรการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบ, มาตรการสินเชื่อฉุกเฉิน, มาตรการอัดฉีดเพิ่มสภาพคล่อง
สิงคโปร์	5.4 หมื่นล้านดอลลาร์สิงคโปร์	11%	มาตรการยกเว้นภาษีให้กับธุรกิจที่ได้รับผลกระทบ, มาตรการเงินอุดหนุนค่าจ้าง, มาตรการแจกเงินแก่ผู้มีรายได้น้อยและผู้ประกอบอาชีพอิสระ	N/A	-	มาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ
ไทย	5.2 แสนล้านบาท	3%	มาตรการลดภาษีเงินได้, มาตรการขยายเวลาการชำระภาษี, มาตรการบรรเทาภาระจ่ายค่าน้ำค่าไฟ, มาตรการลดเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม, มาตรการแจกเงินรายละ 5,000 บาทต่อเดือน	1 ล้านล้านบาท	6%	มาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ, มาตรการสินเชื่อฉุกเฉิน, มาตรการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบ, มาตรการพักต้นเงินลดดอกเบี้ย, มาตรการอัดฉีดเพิ่มสภาพคล่อง
เกาหลีใต้	120 ล้านล้านวอน	6%	มาตรการแจกเงินเพื่อชดเชยรายได้, มาตรการเงินอุดหนุนค่าจ้าง	16 ล้านล้านวอน	1%	มาตรสินเชื่อฉุกเฉินเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ, มาตรการอัดฉีดเพิ่มสภาพคล่องในตลาดตราสารหนี้
อียู	-		-	8.7 แสนล้านยูโร	6%	มาตรการอัดฉีดสภาพคล่อง ผ่านทางการเข้าซื้อพันธบัตรรัฐบาลและเอกชน

Note: มาตรการกระตุ้นของญี่ปุ่นรวมมาตรการกระตุ้น 60 ล้านล้านเยนที่กำลังอยู่ในขั้นตอนเสนอร่างพิจารณา

KResearch

หมายเหตุ: ข้อมูลข้างต้นมาจากการให้ข่าวของทางการ ซึ่งไม่ได้นำเสนอในลักษณะที่อยู่ในมาตรฐานหรือเกณฑ์เดียวกัน จึงไม่สามารถเปรียบเทียบมาตรการกระตุ้นของแต่ละประเทศกันตรงๆ ได้

ที่มา: หน่วยงานภาครัฐ ธนาคารกลาง และแหล่งข่าวต่างๆ รวบรวมโดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย (ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2563)

Disclaimer

รายงานวิจัยฉบับนี้จัดทำเพื่อเผยแพร่ทั่วไป โดยจัดทำขึ้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่น่าเชื่อถือ แต่บริษัทฯ มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ หรือความสมบูรณ์เพื่อใช้ในทางการค้าหรือประโยชน์อื่นใด บริษัทฯ อาจมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงข้อมูลได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ทั้งนี้ผู้ใช้ข้อมูลต้องใช้ความระมัดระวังในการใช้ข้อมูลต่างๆ ด้วยวิจารณญาณของตนเองและรับผิดชอบในความเสี่ยงเองทั้งสิ้น บริษัทฯ จะไม่รับผิดต่อผู้ใช้หรือบุคคลใดในความเสียหายใดจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว ข้อมูลในรายงานฉบับนี้จึงไม่ถือว่าเป็นการให้ความเห็นหรือคำแนะนำในการตัดสินใจทางธุรกิจ แต่อย่างใดทั้งสิ้น